

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

ULUSLARARASI
SENDİKACILIK HAREKETİ

Yıldırım KOÇ

Eğitim Yayınları No. 42

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

ULUSLARARASI

SENDİKACILIK HAREKETİ

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi
Yıldırım Koç

Tarih:.....

Demirbaş No:.....**992**.....

Tasnif No:..**331..8..Koç...**..

Eğitim Yayınları No. 42

İş, işçiye göre istenmiştir

SUNUŞ

Küreselleşen dünyamızda çeşitli ülkelerdeki işçiler arasındaki işbirliği ve dayanışmanın ve uluslararası sendikacılık hareketinin önemi giderek daha da artmaktadır.

TÜRK-İŞ, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU), Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Asya Pasifik Bölge Örgütü (ICFTU-APRO), Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) ve Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Sendika Danışma Komitesi (OECD-TUAC) üyesidir.

Ayrıca, TÜRK-İŞ'e bağlı Sendikalarımız, çeşitli Uluslararası İşkolu Federasyonlarına ve Avrupa İşkolu Federasyonlarına üyedir.

Bu kitapçık, uluslararası sendikacılık hareketinin kısa bir tarihini ve bugünkü durumunu sunarak, önemi giderek artan bir alanda Türk sendikacılık hareketinin daha etkili olmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

İÇİNDEKİLER

I. İkinci Dünya Savaşı'na Kadarki Dönemde	
Uluslararası Sendikacılık Hareketi	7
A. İlk Örgütlenmelerin Doğuşu	7
B. Birinci Enternasyonal	8
C. İkinci Enternasyonal	9
Ç. Uluslararası Meslek Sekreterlikleri	10
D. Ulusal Sendika Merkezleri Uluslararası Sekreterliği	12
E. Uluslararası Hristiyan Sendikacılığının Doğuşu ve Gelişimi	13
F. Uluslararası Sendikalar Federasyonu (ICFTU)	14
G. Sendikalar Kızıl Enternasyonal (Profintern)	15
H. IFTU Güçleniyor	16
II. İkinci Dünya Savaşı Sonrasındaki Dönemde	
Uluslararası Sendikacılık Hareketi	17
A. Dünya Sendikalar Federasyonu	17
B. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Kuruluşu (ICFTU)	18
III. Türk Çalışma Mevzuatında Uluslararası Örgütlere Üyelik	20
IV. Günümüzde Uluslararası Sendikacılık Hareketi	27
A. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU)	27
B. ICFTU ile Bağlantılı Uluslararası İşkolu Federasyonları	35
B.1. Eğitim Enternasyonal (EI)	36
B.2. Uluslararası Kimya, Enerji, Maden ve Genel İşçiler Sendikaları Federasyonu (ICEM)	36

B.3.	Uluslararası İnşaat ve Ağaç İşçileri Federasyonu (IFBWW)	38
B.4.	Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (IFJ)	39
B.5.	Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu (IMF)	40
B.6.	Uluslararası Tekstil, Giyim ve Deri İşçileri Federasyonu (ITFLWF)	41
B.7.	Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu (ITF)	42
B.8.	Uluslararası Gıda, Tarım, Otel, Restoran, Yemek Hizmeti, Tütün ve Bağlantılı İşler İşçileri Örgütleri Birliği (IUF)	43
B.9.	Kamu Hizmetleri Enternasyonal (PSI, Uluslararası Kamu Çalışanları Federasyonu)	44
B.10.	Elmas İşçileri Evrensel İttifakı (UADW)	45
B.11.	Sendika Ağı Enternasyonal (Union Network International-UNI)	46
C.	Dünya Emek Konfederasyonu (WCL)	48
D.	Dünya Sendikalar Federasyonu (WFTU)	50
E.	Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC)	51
F.	Ekonomik ve İşbirliği Teşkilatı Sendika Danışma Komitesi (OECD-TUAC)	61
V.	Uluslararası Sendikal İlişkilerde Sorunlar ve Görevler	61

I. İkinci Dünya Savaşı'na Kadarki Dönemde Uluslararası Sendikacılık Hareketi

A. İlk Örgütlenmelerin Doğuşu

Uluslararası düzeyde bir işçi örgütlenmesine ilişkin bilinen ilk öneri, Londra Çalışanlar Birliği sekreteri William Lovett tarafından 1838 yılında gündeme getirildi.

Lovett'in 1838 yılında yayımlanan kitabında, "Serveti yaratan arkadaşlar; bizi ezenlerin birleşmiş olduğunu görürken, biz niçin birleşmemeliyiz" diyordu. İngiltere'de bu görüşler ortaya atılırken, Fransa'da gizli bazı örgütlenmeler, işçileri uluslararası düzeyde biraraya getirmeye çalışıyordu.

Ancak ağırlıklı siyasi amaçlı bu girişimlerden önemli bir örgütlenme doğmadı. 1840'lı ve 1850'li yıllarda Avrupa ülkelerinde yaşanan siyasi gelişmeler, uluslararası düzeyde bir işçi örgütlenmesi için uygun koşulları ortadan kaldırmıştı.

1850'li yıllarda İngiliz sendikacılık hareketi, meslek örgütlenmeleri temelinde, önemli gelişme-

Türk işçi ve sendikacılık hareketi, uluslararası sermaye hareketlerinin giderek hızlandığı şartlarda, bu konuya verdiği önemi daha da artıracaktır.

TÜRK-İŞ, uluslararası sendikacılık hareketi ile işbirliği ve dayanışmasını geliştirirken, büyük ve değerli tecrübelerimizin diğer ülkelerin sendikalarıyla paylaşılmasına ve onların tecrübelerinden yararlanmanın daha etkili bir biçimde gerçekleştirilmesine imkan tanıyacaktır.

Salih KILIÇ

Genel Eğitim Sekreteri

İÇİNDEKİLER

I. İkinci Dünya Savaşı'na Kadarki Dönemde	
Uluslararası Sendikacılık Hareketi	7
A. İlk Örgütlenmelerin Doğuşu	7
B. Birinci Enternasyonal	8
C. İkinci Enternasyonal	9
Ç. Uluslararası Meslek Sekreterlikleri	10
D. Ulusal Sendika Merkezleri Uluslararası Sekreterliği	12
E. Uluslararası Hristiyan Sendikacılığının Doğuşu ve Gelişimi	13
F. Uluslararası Sendikalar Federasyonu (ICFTU)	14
G. Sendikalar Kızıl Enternasyonal (Profintern)	15
H. IFTU Güçleniyor	16
II. İkinci Dünya Savaşı Sonrasındaki Dönemde	
Uluslararası Sendikacılık Hareketi	17
A. Dünya Sendikalar Federasyonu	17
B. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Kuruluşu (ICFTU)	18
III. Türk Çalışma Mevzuatında Uluslararası Örgütlere Üyelik	20
IV. Günümüzde Uluslararası Sendikacılık Hareketi	27
A. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU)	27
B. ICFTU ile Bağlantılı Uluslararası İşkolu Federasyonları	35
B.1. Eğitim Enternasyonal (EI)	36
B.2. Uluslararası Kimya, Enerji, Maden ve Genel İşçiler Sendikaları Federasyonu (ICEM)	36

B.3.	Uluslararası İnşaat ve Ağaç İşçileri Federasyonu (IFBWW)	38
B.4.	Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (IFJ)	39
B.5.	Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu (IMF)	40
B.6.	Uluslararası Tekstil, Giyim ve Deri İşçileri Federasyonu (ITFLWF)	41
B.7.	Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu (ITF)	42
B.8.	Uluslararası Gıda, Tarım, Otel, Restoran, Yemek Hizmeti, Tütün ve Bağlantılı İşler İşçileri Örgütleri Birliği (IUF)	43
B.9.	Kamu Hizmetleri Enternasyonal (PSI, Uluslararası Kamu Çalışanları Federasyonu)	44
B.10.	Elmas İşçileri Evrensel İttifakı (UADW)	45
B.11.	Sendika Ağı Enternasyonal (Union Network International-UNI)	46
C.	Dünya Emek Konfederasyonu (WCL)	48
D.	Dünya Sendikalar Federasyonu (WFTU)	50
E.	Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC)	51
F.	Ekonomik ve İşbirliği Teşkilatı Sendika Danışma Komitesi (OECD-TUAC)	61
V.	Uluslararası Sendikal İlişkilerde Sorunlar ve Görevler	61

I. İkinci Dünya Savaşı'na Kadarki Dönemde Uluslararası Sendikacılık Hareketi

A. İlk Örgütlenmelerin Doğuşu

Uluslararası düzeyde bir işçi örgütlenmesine ilişkin bilinen ilk öneri, Londra Çalışanlar Birliği sekreteri William Lovett tarafından 1838 yılında gündeme getirildi.

Lovett'in 1838 yılında yayımlanan kitabında, "Serveti yaratan arkadaşlar; bizi ezenlerin birleşmiş olduğunu görürken, biz niçin birleşmemeliyiz" diyordu. İngiltere'de bu görüşler ortaya atılırken, Fransa'da gizli bazı örgütlenmeler, işçileri uluslararası düzeyde biraraya getirmeye çalışıyordu.

Ancak ağırlıkla siyasal amaçlı bu girişimlerden önemli bir örgütlenme doğmadı. 1840'lı ve 1850'li yıllarda Avrupa ülkelerinde yaşanan siyasal gelişmeler, uluslararası düzeyde bir işçi örgütlenmesi için uygun koşulları ortadan kaldırmıştı.

1850'li yıllarda İngiliz sendikacılık hareketi, meslek örgütlenmeleri temelinde, önemli gelişme-

ler sağladı. Ancak 1857 yılında inşaat sektöründe yaşanan çöküş sürecinde büyük grevler oldu. İngiliz işverenleri, grevleri kırmak için Fransa, Almanya ve Belçika'dan grevkıracılar getirdiler. Londra sendikaları, bu girişimlere engel olmak amacıyla 1860 yılında Londra Sendikalar Konseyi'ni oluşturdu. Ardından Fransız ve Alman işçi örgütlenmeleriyle ilişkiler geliştirildi. Çeşitli vesilelerle gerçekleştirilen uluslararası toplantılarda bu ilişkiler güçlendirildi.

B. Birinci Enternasyonal

Bu süreç, 1864 yılında İngiliz, Alman, Fransız, İtalyan, Polonyalı ve İsviçreli işçilerin yer aldığı Uluslararası Çalışanlar Birliği'nin (Birinci Enternasyonal) kurulması sonucunu doğurdu.

Birinci Enternasyonal'e örgütlerin yanı sıra bireylerin de doğrudan üye olma hakkı vardı. Birinci Enternasyonal özellikle 1868 yılındaki grevler sonrasında güçlendi; Londra, Paris, Belçika ve İsviçre'deki grevlerle dayanışma için kampanyalar açtı ve grevkıracılığının önlenmesine önemli katkılarda bulundu.

Ancak bu dönemde çeşitli ülkelerdeki sendikal hareketler henüz yeterince güçlü değildi. Ayrıca, işçi sınıfının sendikal ve siyasal alandaki programları tümüyle içiçe geçmişti. Birinci Enternasyonal, sendikal amaçların yanı sıra siyasal amaçların ve örgütlenmelerin de bir aracı olarak değerlendiriliyordu.

Ayrıca 1871 yılındaki Fransa - Prusya savaşı ve ardından kurulan Paris Komünü sonrasında Fransa'da sendikalar üzerinde yoğun bir baskı yaşandı. Diğer Avrupa ülkelerinde de sendikaların uluslararası işçi örgütlerine üyeliği yasaklandı.

Bu koşullarda, Birinci Enternasyonal'in merkezi 1872 yılında New York'a aktarıldı. Bu kuruluş, 1876 yılında lağvedildi.

C. İkinci Enternasyonal

Uluslararası işçi hareketi bir süre geriledi. Ancak 1880'li yıllarda Avrupa ülkelerinde işçi sınıfının sendikal ve siyasal alandaki gücünde önemli gelişmeler yaşandı. 1889 yılında Paris'te Fransız İhtilalinin yüzüncü yıldönümü nedeniyle çeşitli uluslararası toplantılar düzenlendi.

Almanlar tarafından düzenlenen toplantı, daha sonra İkinci Enternasyonel olarak bilinen örgütlenmenin ilk kongresi kabul edildi. Bu kongreye sendikalar ve sosyalist partiler katıldı.

İkinci Enternasyonel'in daha sonraki yıllardaki faaliyetleri de sendikalar ve sosyalist (o dönemki adıyla, sosyal demokrat) partilerin ittifakı temelinde gelişti.

İkinci Enternasyonel, 1914 yılında başlayan Birinci Dünya Savaşı'na kadar, sendikal ve siyasal alandaki en önemli uluslararası örgütlenmeydi.

Ç. Uluslararası Meslek Sekreterlikleri

Bu yıllarda uluslararası düzeyde yeni bir örgütlenme ortaya çıktı. Çeşitli ülkelerdeki meslek sendikaları ve bazı durumlarda işkolu sendikaları, kendi aralarında "uluslararası meslek sekreterlikleri" adı verilen üst örgütlenmeler yarattılar.

1889 yılında Fransa, İspanya, İtalya, Almanya, İngiltere, Belçika, ABD ve diğer altı ülkedeki basım işçileri Paris'te toplanarak ilk uluslararası konferanslarını gerçekleştirdiler.

1890 yılında ise İngiltere, Fransa, Almanya ve Avusturya'daki maden işçilerinin yüzü aşkın temsilcisi Londra'da toplanarak, Uluslararası Madenciler Federasyonu'nu kurdu.

Basım ve maden işçilerinin bu girişimleri diğer meslekler arasında da yayıldı. 1900 yılı geldiğinde bu nitelikte 17 meslek veya işkolu federasyonu mevcuttu. 1900 ile 1914 yılları arasında uluslararası meslek sekreterliklerinin sayısı 27'ye çıktı.

Uluslararası meslek sekreterliklerinin ana amacı, çeşitli ülkelerdeki çalışma koşulları konusunda üyelerin bilgilendirilmesi, grevkırıcılığının engellenmesi ve büyük grevler sırasında dayanışma çağrılarının yapılmasıydı. Ayrıca, sendikacılık hareketinin fazla gelişmediği ülkelerde de örgütlenme konusunda destek sağlanıyordu.

1929 yılındaki 27 uluslararası meslek sekreterliği, 35 ülkede 13 milyonun üstündeki işçiyi temsil ediyordu. Bunlar içinde en önemlileri, Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu, Uluslararası Madenciler Federasyonu, Uluslararası Ağaç İşçileri Federasyonu ve Uluslararası Tekstil İşçileri Fede-

rasyonu idi. Bu üyelerin büyük bir bölümü Avrupa ülkelerindeydi.

D. Ulusal Sendika Merkezleri Uluslararası Sekreterliği

Uluslararası meslek sekreterliklerinin çalışmalarında sağlanan başarı ve İkinci Enternasyonal içinde siyasal partilerle birlikte olmanın getirdiği bazı sıkıntı ve rahatsızlıklar, çeşitli ülkelerdeki sendikal merkezler arasında uluslararası düzeyde yeni bir örgütlenme girişimini gündeme getirdi.

1901 ve 1902 yıllarındaki iki konferans sonrasında, 1903 yılındaki bir konferansla, Ulusal Sendika Merkezleri Uluslararası Sekreterliği oluşturuldu. 1901 yılındaki ilk konferansa 8 sendikal merkez katılmıştı. Bu sayı 1913 yılında 19'a yükseldi. Üye sendikaların temsil ettiği işçi sayısı 1904 yılında 2,2 milyon iken, 1913 yılında 7,4 milyondur.

1913 yılındaki toplantıda ise bu örgütlenmenin adı Uluslararası Sendikalar Federasyonu olarak değiştirildi.

E. Uluslararası Hristiyan Sendikacılığının Doğuşu ve Gelişimi

Bu dönemdeki diğer bir gelişme ise Katolik işçilerin oluşturduğu sendikacılık hareketinin uluslararası düzeydeki ilişkileriydi. Papa 13. Leo'nun 1891 yılında yayımladığı Rerum Novarum tamiminden sonra çeşitli ülkelerdeki Katolik işçiler hristiyan sendikaları oluşturmaya başladılar.

1900 yılından sonra çeşitli ülkelerdeki hristiyan sendikaları kendi aralarında ilişkiler kurdular. 1908 yılında da Zürih'te hristiyan sendikalarının uluslararası düzeyde bir konferansı toplandı ve Hristiyan Sendikaları Uluslararası Sekreteryası oluşturuldu. Bu yapının içinde Almanya, İtalya, Hollanda, Belçika, Avusturya, İsviçre ve İsveç sendikaları bulunuyordu. Alman işçileri ağırlıktaydı.

Birinci Dünya Savaşı öncesinde bu örgütlenme 542 bin işçiyi temsil ediyordu. Savaş sonrasında hristiyan sendikacılığı yaygınlaştı.

1920 yılında on ülkeden toplam üç milyonu aşkın işçiyi temsil eden hristiyan sendikalar Uluslararası Hristiyan Sendikalar Federasyonu'nu kurdular.

Bu örgüt, onbeş uluslararası hristiyan meslek sekreteryasının oluşturulmasına yardımcı oldu.

Uluslararası Hristiyan Sendikalar Federasyonu 1946 yılında adını Uluslararası Hristiyan Sendikalar Konfederasyonu olarak değiştirdi. 1950'li yılların başlarında hristiyan sendikacılık hareketinin ağırlığı Fransa, Belçika ve Hollanda'daydı.

F. Uluslararası Sendikalar Federasyonu (IFTU)

Birinci Dünya Savaşı yıllarında uluslararası sendikacılık hareketi büyük bir parçalanma yaşadı. Çeşitli ülkelerin sendikal merkezleri arasında dönem dönem toplantılar yapıldıysa da, örgütlü bir ilişki sağlanamadı.

Savaşın sona ermesinin ardından, 1919 yılında yapılan bir toplantıda, 1913 yılında Uluslararası Sendikalar Federasyonu adını alan örgütlenme tasfiye edilerek, yeni bir Uluslararası Sendikalar Federasyonu (IFTU) oluşturuldu.

Bu toplantıya ABD, İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, İsviçre, İsveç, Norveç, Danimarka, Almanya, Avusturya, Çekoslovakya ve İspanya'dan sendika temsilcileri katıldı.

Daha sonraki yıllarda ise Avrupa sendikacılık hareketinde yaşanan hızlı gelişme, IFTU'nun daha da güçlenmesine önemli katkılarda bulundu. Ancak Amerika'daki AFL (Amerikan Emek Federasyonu) ile bazı önemli sorunlar yaşandı.

1929 yılı geldiğinde, IFTU ağırlıkla bir Avrupa örgütlenmesiydi. Federasyon'a üye 28 ulusal merkezin 23'ü Avrupa ülkelerindendi. Bu 23 örgüt, Federasyon'un temsil ettiği 13 milyon işçinin 12,5 milyonuna sahipti. Avrupa dışından da yalnızca Kanada, Arjantin, Filistin, Güney Afrika ve Güneybatı Afrika'dan üye sendikalar vardı.

G. Sendikalar Kızıl Enternasyonalı (Profintern)

Ancak bu dönemde bir diğer gelişme daha yaşandı. 1917 Rus İhtilali sonrasında 1919 yılında Üçüncü Enternasyonel (Komintern veya Komünist Enternasyonel) kuruldu. Oluşturulan komünist partilerinin denetimindeki sendikalar da, komünist partilerinin yanı sıra, Üçüncü Enternasyonal'e üyeydi.

Üçüncü Enternasyonal'in 1921 yılında toplanan kongresinin ardından 42 ülkeden komünist ve anarşist sendikacıların katılımıyla bir dünya sendi-

kacılar kongresi düzenlendi ve Sendikalar Kızıl Enternasyonalı (Profintern) kuruldu. Sendikalar Kızıl Enternasyonalı ile Üçüncü Enternasyonal arasında örgütsel bir bağlantının olduğu kabul edildi.

1920'li yıllarda ve 1930'lu yılların ortalarına kadar IFTU, Profintern ve Hristiyan Federasyon arasında önemli çelişkiler yaşandı. 1929 dünya buhranı ve Almanya'da Hitler'in iktidara gelmesi, sorunları daha da artırdı.

Üçüncü Enternasyonal'in 1935 yılında benimsediği yeni politika, Profintern'in sönüp gitmesine yol açtı. 1935 yılı geldiğinde Profintern'in temsil ettiği 20 milyon işçinin 19,5 milyonu Sovyetler Birliğindeydi.

H. IFTU Güçleniyor

Bu süreç, IFTU'nun yeni üyeler kazanmasına katkıda bulundu. ABD'deki sendikal merkezlerden biri olan AFL ise 1937 yılında IFTU'ya yeniden üye oldu. Böylece, IFTU'nun temsil ettiği işçi sayısı 1934 yılında 8 milyona gerilemişken, 1939 yılı ortalarında 20 milyona yükselmişti.

II. İkinci Dünya Savaşı Sonrasındaki Dönemde Uluslararası Sendikacılık Hareketi

A. Dünya Sendikalar Federasyonu

İkinci Dünya Savaşı IFTU'ya büyük darbe indirdi. Alman işgali altındaki bölgelerde sendikalar ortadan kaldırıldı. IFTU tüm etkinliğini yitirdi. Savaş sürecinde sendikaların uluslararası düzeydeki ilişkilerini sürdürmek amacıyla çeşitli toplantılar düzenlendi. Ancak yeni bir örgütlenmeye gidilmedi.

Savaşın sonlarına doğru gerçekleştirilen bazı ön toplantıların ardından, 25 Eylül 1945 günü Paris'te yapılan toplantıya 56 ülke ve bölgeden 65 ulusal sendikal örgütü, IFTU'yu ve 17 Uluslararası Meslek Sekreterliğini temsil eden delegeler katıldı. Bu süreçte yer almayan önemli tek örgütlenme, ABD'deki AFL idi. Ancak ABD'den CIO (Endüstriyel Örgütler Kongresi) bu toplantıya katıldı.

Bu toplantıda Dünya Sendikalar Federasyonu kuruldu. IFTU ise 13 Aralık 1945 tarihinde resmen tasfiye edildi.

Dünya Sendikalar Federasyonu, 1945-1947 yıllarında dünyanın en önemli uluslararası sendikal örgütlenmesiydi. Ancak 1947 yılında Soğuk Savaş'ın başlamasıyla birlikte, Dünya Sendikalar Federasyonu içinde ayrılıklar ön plana çıkmaya başladı.

Tartışma, ABD'nin Avrupa ülkeleri için hazırladığı Marshall Yardımı konusunda patlak verdi. Bu dönemde Fransa ve İtalya gibi bazı ülkelerde ulusal sendikal yapılarda siyasal temelli bölünmeler yaşandı.

1948 ve 1949 yıllarında ise birçok sendika Dünya Sendikalar Federasyonu'ndan ayrıldı. Sosyalist blok dışındaki Avrupa ülkelerinden Fransa ve İtalya'nın en büyük sendika merkezleri (CGT ve CGIL) ise Dünya Sendikalar Federasyonu üyeliğini sürdürdü.

B. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Kuruluşu (ICFTU)

Dünya Sendikalar Federasyonu'ndan ayrılan sendikalar ile ABD'deki AFL ve diğer bazı sendikaların temsilcileri, 1949 yılı sonlarında Londra'da bir

toplantı yaptılar. Bu toplantıya 53 ülkeden ulusal sendikal merkez ile diğer 28 örgüt katıldı. Bu örgütlenmeler 48 milyon işçiyi temsil ettiklerini ileri sürüyorlardı. Bu işçilerin yüzde 44'ü Avrupa'da ve yüzde 30'un üstünde bir bölümü Kuzey Amerika'daydı.

Bu toplantıda Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) kuruldu. ICFTU, özellikle 1950'li yıllarda, Soğuk Savaş'ın önemli bir aracı olarak faaliyet gösterdi.

ICFTU'nun Avrupa Bölge Örgütü (ERO), Amerika Bölge Örgütü (ORIT) ve Asya Bölge Örgütü (ARO) oluşturuldu. Bu dönemde ABD'deki AFL ile Avrupa sendikaları arasında bazı çelişkiler ve sorunlar da yaşandı.

1950'li yılların başlarında ICFTU ile bağlantılı 18 Uluslararası Meslek Sekreterliği bulunuyordu. Bu örgütlenmelerin en büyüğü, 14 ülkede 6 milyon işçiyi temsil eden Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu idi. Onu, 40'ın üstünde ülkede üyesi bulunan ve yaklaşık 5 milyon işçiyi temsil eden Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu izliyordu.

III. Türk Çalışma Mevzuatında Uluslararası Örgütlere Üyelik

Çalışma mevzuatımıza göre, 1947-1995 döneminde uluslararası sendikal örgütlenmelere üye olabilmek büyük zorlukların aşılmasını gerektiriyordu. 1995 yılında kabul edilen 4101 sayılı yasa ile bu engeller kaldırıldı.

20 Şubat 1947 günü kabul edilen 5018 sayılı İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birlikleri Hakkında Kanunun 5. maddesi, sendikaların uluslararası örgütlere üyeliğini Bakanlar Kurulu'nun iznine bağlıyordu: Sendikalar, "**Bakanlar Kurulu kararıyla her türlü milletlerarası teşekküllere iştirak edebilirler.**"

TÜRK-İŞ'in Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na üyeliği 8 yıl bu engele takıldı. 31 Temmuz 1952 günü yapılan başvuru ile tüzel kişilik kazanan TÜRK-İŞ'in Birinci Olağan Genel Kurulu 6 Eylül 1952 günü yapıldı. Bu genel kurulda, ICFTU'ya üyelik kararı alındı. 6 Aralık 1952 günü de gerekli izin için Başbakanlık'a başvuruldu.

Genel kurul kararlarının ve başvuruların çeşitli kereler yinelenmesine karşın, üyelik için gerekli Bakanlar Kurulu kararı DP iktidarı döneminde bir türlü verilmedi. TÜRK-İŞ'in ICFTU'ya üyeliği ancak 27 Mayıs'tan sonra gerçekleşebildi.¹

15 Temmuz 1963 günü kabul edilen 274 sayılı Sendikalar Kanununun 10. maddesi, "milletlerarası teşekküllere katılmak" başlığını taşıyordu. Uluslararası örgütlere üyeliğin önündeki engelleri büyük ölçüde kaldıran madde metni şöyleydi:

"Bu kanuna göre kurulan işçi ve işveren teşekkülleri Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 1 ve 2nci maddeleri, 3üncü maddesinin 1ince fıkrası ve 4üncü maddesi ve 19uncu maddesinin son fıkrası ile 57nci maddesinin 1nci fıkrasındaki ilkelere aykırı faaliyet sarfetmeyen milletlerarası işçi ve işveren teşekküllerine serbestçe üye olabilirler ve üyelikten çekilebilirler.

¹ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Koç, Y., "TÜRK-İŞ'in ICFTU'ya Üyeliği," Türkiye İşçi Sınıfı ve Sendikacılık Tarihi, Olaylar-Değerlendirmeler, YOL-İŞ Yay., Ankara, 1996, s. 240-248.

İlgili teşekkül, katıldığı milletlerarası teşekkülün tüzüğünü, katılma tarihini takibeden onbeş gün içinde Çalışma Bakanlığına gönderir. Üyelikten ayrılma halinde de, durumu, ayrılma tarihini takibeden onbeş gün içinde aynı Bakanlığa bildirir.

"Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküllerce alınmış olup kuruluşları yukarıdaki ilkelere aykırı olan veya bu ilkelere aykırı hareket eden milletlerarası teşekküllere katılma kararları, Bakanlar Kurulu kararı ile iptal olunur. Danıştay Bakanlar Kurulunun bu konudaki kararları aleyhindeki iptal davalarını üç ay içinde sonuçlandırır."

5 Mayıs 1983 günü kabul edilen 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 28. maddesi, sendikaların uluslararası örgütlere üyeliği konusunda yeni engeller koydu. İlgili madde metni şöyleydi:

"Sendika ve konfederasyonlar Türkiye Devletinin şekline, insan haklarına saygılı, milli, demokratik, laik ve sosyal hukuk

devleti niteliklerine; Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne; Türk Ulusuna ait egemenliğin kullanılmasının hiç bir suretle belli bir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı ilkelerine; vicdan ve din özgürlüğüne; aykırı faaliyet göstermeyen uluslararası işçi ve işveren kuruluşlarına serbestçe üye olabilirler ve üyelikler çekilebilirler.

"Uluslararası kuruluşlara üyelik için başvurmadan üç ay önce bu kuruluşun tüzüğü İçişleri ve Çalışma Bakanlıklarına verilir. Bakanlar Kurulunca tüzüğün yukarıdaki ilkelere aykırılığı üç ay içinde tespit edilmediği takdirde uluslararası kuruluşu üye olunabilir.

"Üye olunan uluslararası kuruluş birinci fıkradaki esaslara aykırı faaliyet gösterir veya nitelik kazanırsa Bakanlar Kurulu o sendika veya konfederasyonun uluslararası kuruluşu çekilmesi için karar alır ve o sendika veya konfederasyona bildirir.

"Uluslararası kuruluştan çekilen sendika veya konfederasyon ayrılma tarihini takibeden onbeş gün içinde ikinci fıkrada belirtilen makamlara ayrılış tarihini bildirir."

Bu kısıtlama, TÜRK-İŞ tarafından Uluslararası Çalışma Örgütü'ne yapılan başvurularda çeşitli ke-reler dile getirildi. 4.4.1995 gün ve 4101 sayılı Kanun ile bu madde aşağıdaki biçimi aldı:

"Sendika ve konfederasyonlar Türkiye Devletinin şekline, insan haklarına saygılı, milli, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti niteliklerine, Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne; Türk Ulusuna ait egemenliğin kullanılmasının hiçbir suretle belli bir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı ilkelerine; vicdan ve din özgürlüğüne; aykırı faaliyet göstermeyen uluslararası işçi ve işveren kuruluşlarına serbestçe üye olabilirler ve üyelikten çekilebilirler.

"İlgili kuruluş, üye olduğu uluslararası kuruluşun tüzüğünü üye olduğu tarihi iz-

leyen onbeş gün içinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderir. Üyelikten ayrılma halinde de, durumu, ayrılma tarihini izleyen onbeş gün içinde aynı Bakanlığa bildirir.

"Üye olunan uluslararası kuruluş tüzüğü birinci fıkradaki esaslara aykırı bulunduğu veya uluslararası kuruluş bu ilkelere aykırı faaliyet gösterdiği veya nitelik kazandığı takdirde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, üyeliğin iptali için sendika veya konfederasyon merkezinin bulunduğu iş mahkemesinde dava açar."

1995 yılında yapılan yasa değişikliğiyle sendikaların uluslararası düzeyde varolan örgütlere katılmasının önündeki engeller büyük ölçüde kaldırılmış olmakla birlikte, ülkemizden yapılacak bir girişimle bir uluslararası sendikal örgütün kurulabilmesi için Bakanlar Kurulu'nun izni koşulu devam etmektedir. 26 Mart 1987 gün ve 3335 sayılı Yasanın 1. maddesi, bu koşulu sürdürmektedir.

Ülkemizde sendikaların uluslararası düzeydeki ilişkilerini olumsuz doğrultuda etkileyen diğer bir engelleme, sendikaların ve konfederasyonların, kendilerinin veya Türkiye Cumhuriyeti'nin üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlardan başka dış kaynaklardan yardım alabilmelerinin Bakanlar Kurulu'nun iznine bağlanmış olmasıdır (2821 sayılı Yasa, M.40).

Bu hükmün ihlali durumunda öngörülen ceza, kuruluşun üç aydan altı aya kadar kapatılması ve alınan yardımın hazineye aktarılmasıdır (M.56). Ayrıca, bu kuruluşun yöneticilerine de bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilmesi öngörülmektedir (M.59/7).

Sendikalarımızın uluslararası düzeydeki ilişkilerini olumsuz doğrultuda etkilemeye devam eden diğer bir kısıtlama, sendikacıların yurtdışına çıkmasından veya yabancı sendikacıların ülkemize gelmesinden önce, Dışişleri Bakanlığının ve ilgili Bakanlıkların görüşü alınarak İçişleri Bakanlığından alınması zorunluluğudur (2908 sayılı Dernekler Yasası, M.43).

IV. Günümüzde Uluslararası Sendikacılık Hareketi

A. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU)

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu 1949 yılında kurulmasının ardından hızla büyüdü. Ancak bu dönemde ABD sendikal gelenek ve alışkanlıkları ile Avrupa işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin gelenek ve alışkanlıkları arasında bazı çelişkiler yaşandı. Bu durum, ICFTU için bazı sorunlar yarattı. Ayrıca, ICFTU'nun Soğuk Savaş'ta çok aktif bir taraf durumunda olması da bazı sorunlar yarattı.

1960'lı yılların sonlarında ABD'deki merkezi işçi örgütü olan AFL-CIO (Amerikan Emek Federasyonu - Endüstriyel Örgütler Kongresi) ile ICFTU arasında bir gerginlik yaşandı.

AFL-CIO 28 Şubat 1969 tarihi itibarıyla ICFTU üyeliğinden çekildi. AFL-CIO ancak 1 Ocak 1982 tarihi itibarıyla yeniden üyeliğe girdi.

12 Eylül 1980 tarihindeki askeri darbeden sonra TÜRK-İŞ'in tavrı, ICFTU tarafından eleştirildi. Özellikle TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Sadık Şide'nin Ulusu Hükümetinde Sosyal Güvenlik Bakanı olması üzerine, ICFTU Yönetim Kurulu'nun 1-2 Temmuz 1981 günleri Kopenhag'da yapılan 77. Toplantısında, TÜRK-İŞ'in ICFTU'ya üyeliği 15 Ağustos 1981 tarihi itibarıyla askıya alındı.

TÜRK-İŞ'in ICFTU üyeliğinin askıya alınması kararı ICFTU Yönetim Kurulu'nun 18-20 Mayıs 1983 günleri Brüksel'de yapılan 82. Toplantısında geri alınarak, TÜRK-İŞ'in normal üyeliğe dönmesi sağlandı.

DISK'in ICFTU'ya üyeliği ise 1992 yılı Aralık ayında gerçekleşti.

HAK-İŞ'in 1993 yılı başında ICFTU'ya ve ETUC'a üyelik başvurusu, TÜRK-İŞ'in, HAK-İŞ tü-züğünde demokrasi, laiklik ve cumhuriyetin korunmasına ilişkin bir hüküm bulunmaması nedeniyle yaptığı itiraza bağlı olarak, ancak 1997 yılı Aralık

ayında gerçekleşebildi.² HAK-İŞ'in ICFTU üyeliğine kabul edildiği yönetim kurulu toplantısında, KESK'in üyelik başvurusu da onaylandı. Türkiye Kamu-Sen 1999 yılında ICFTU'ya üyelik başvurusunda bulundu.

Sovyet sisteminin çökmesinin ardından ICFTU'nun üye sayısında önemli artışlar gerçekleşti. ICFTU, günümüzde, 145 ülkede 215 üye sendikal merkezde örgütlü 125 milyon işçiyi temsil etmektedir. ICFTU'un Afrika (AFRO), Asya ve Pasifik Bölgesi (APRO) ve Amerika (ORIT) bölge örgütleri vardır.

ICFTU'nun 17. Genel Kurulu 3-7 Nisan 2000 günleri Güney Afrika'da Durban kentinde toplandı.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve ICFTU Genel Kurul delegesi Hüseyin Karakoç, genel kurulda aşağıdaki konuşmayı yaptı:

² Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz., Koç, Y., "HAK-İŞ, Laiklik ve ICFTU Üyeliği," *Türkiye'de İşçiler ve Sendikalar (Tarihten Sayfalar)*, YOL-İŞ Yay., Ankara, 2000, s. 218-230.

"Değerli Arkadaşlarım,

"TÜRK-İŞ, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına hepinize en içten selamlarımı iletiyorum.

"Bilindiği gibi, son yirmi yıllık dönemde dünyada ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde ücretlilerin sayısı hızla artmaktadır. Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve son zamanlarda da Dünya Ticaret Örgütü tarafından dayatılan politikalar, küçük üreticiliğin tahribine ve kırsal bölgelerden kent merkezlerine büyük çaplı göçe ve milyonlarca insanın çaresiz bir biçimde iş aramasına yol açmaktadır. Ayrıca, imalat sanayiinin gelişmekte olan ülkelere kayması konusunda da belirgin bir eğilim söz konusudur. Dünyanın atelyelerinin yerleri değişmektedir. Gelişmekte olan dünyada imalat sanayii işçilerinin sayısı, gelişmiş ülkelerdeki sayının çok üstüne çıkmıştır. Ancak, dünyanın bu bölgesindeki sendikalar, ICFTU'nun Sendikal Hak İhlallerine ilişkin yıllık raporların-

da da gösterildiği gibi, ciddi sorunlarla karşı karşıyadır.

"Ulusötesi sermaye üretimi dünya ölçeğinde örgütlemekte, ulus devletleri sistemli bir biçimde zayıflatmakta, ulusal egemenliği ve demokrasiyi zayıflatmakta, sömürülen ve yoksullaştırılan ülkeleri birbirine kırdırmaktadır.

"Bu noktayla bağlantılı olarak, ICF-TU'yu ve uluslararası işkolu federasyonlarını, uluslararası mali kurumlardan, devletlerden ve devletüstü veya devletötesi kurumlardan bağımsızlıklarını korumada gösterdikleri duyarlılık için kutlamak istiyorum.

"Bu sorunlarla başedebilmek amacıyla, Türkiye'deki işçi sınıfı Emek Platformu'nu oluşturmuştur. Bu yapı, emek ve emeğe dost örgütlerin koalisyonudur ve ulusötesi sermayeye karşı kararlı ve kesin bir kitle mücadelesi sürdürmektedir.

"Bu koşullarda uluslararası sendika işbirliğinin ve dayanışmanın daha somut olması gerektiğine inanıyoruz. ICFTU'nun ve uluslararası işkolu federasyonlarının bu doğrultudaki çabalarını büyük takdirle karşılıyoruz ve bu doğrultuda devam etmelerini istiyoruz.

"Türkiye'de 1980 yılında yalnızca 7 yabancı sermayeli şirket vardı. Bunların sayısı şimdi 4600'dr. Bunların yalnızca 234'nde işçiler örgütlüdür. Son zamanlarda bu işyerlerinde de sendikasızlaştırma örnekleri yaşanmıştır. Sendikasızlaştırılan bu işyerlerinden yalnızca birinde uluslararası işbirliği ancak bir parça yararı sağlamıştır. Bu işyerlerindeki işçilerin örgütlenmesinde somut işbirliği yaratma çabalarımızın, tüm ülkelerdeki işçilere yarar sağlayacağını ve sosyal dampingi rnlenebileceğini umut ediyoruz.

"Sendikalarımızın bir bölümü kendi uluslararası işkolu federasyonları ile ilişkilerini bu doğrultuda geliştirmeye başladı.

miştır. Uluslararası sendikacılık hareketi askeri yönetim yıllarında desteğini vermişti. şimdi, çokuluslu şirketlerin istihdam ettiği işçilerin örgütlenmesi konusunda yoğunlaşmanın zamanıdır. Türkiye'nin sendikacılık hareketi bu konuda üzerine düşeni yapmaya hazırdır.

"Uluslararası sendikacılık hareketinin dayanışma sağlamada diğer bir işlevi de, ulusötesi sermayenin, ulus devletleri ve ulusal egemenliği zayıflatabilmek amacıyla işçi sınıfının saflarına düşmanlık tohumları ekme ve etnik düşmanlıklar kışkırtma çabalarına karşı çıkmak olacaktır. Ulusötesi sermayenin, işçileri ulusal, etnik veya kabilesel çizgilerle bölme doğrultusundaki çabaları, uluslararası sendikacılık hareketi tarafından, ortak işçilik kimliğinin vurgulanması yoluyla cevaplandırılmalıdır.

"Bazı arkadaşlarımız, gelecek bin yılın Afrika'nın binyılı olduğunu söylüyor; ba-

zıları da Asya'nın ve bir bölümü de Avrasya'nın binyılı olacağını belirtiyor. Ancak biz, gelecek bin yılın, emeğin, işçilerin, ücretlilerin bin yılı olması gerektiğine ve olacağına ve ancak böylece dünyada ve ülkemde demokrasinin ve sosyal adaletin binyılı olacağına inanıyorum.

"Bugün karşı karşıya bulunduğumuz tüm zorluklara rağmen, işçi sınıflarının, engelleri aşma ve eşitlikçi bir toplum ile herkes için barış, refah ve sosyal adalate dayalı bir dünya inşa etme potansiyelinin bulunduğundan eminim.

"Yaşasın işçilerin uluslararası işbirliği ve dayanışması.

"Yaşasın ICFTU ve uluslararası işkolu federasyonları."

Genel kurulda yapılan seçimlerde, Türkiye'deki örgütler adına ICFTU Yönetim Kurulu üyeliğine TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral seçildi.

B. ICFTU ile Bağlantılı Uluslararası İşkolu Federasyonları

Ondokuzuncu yüzyılın sonlarında ortaya çıkan uluslararası meslek sekreterlikleri, ülkelerdeki sendikacılık hareketlerinin meslek sendikacılığından işkolu sendikacılığına evrilmesine paralel olarak, Uluslararası İşkolu Federasyonları haline dönüştü.

Bu örgütlenmeler, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile yakın bir işbirliği içine girdi.

Uluslararası İşkolu Federasyonları kendi aralarındaki ilişkileri kurumsallaştırdılar. Ayrıca, 1951 yılında Uluslararası İşkolu Federasyonları ile Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu arasında imzalanan Milano Anlaşması ile, bu ilişki de kapsamlı olarak düzenlendi. ICFTU'nun tüzüğüne de, bu iki yapı arasında "en etkin işbirliğinin" sağlanması konusunda bir hüküm kondu. Milano Anlaşması daha sonraki yıllarda bazı değişikliklere uğradı. En son düzenleme 1990 yılında gerçekleştirildi.

B.1. Eğitim Enternasyonalı (EI)

Eğitim Mesleği Örgütleri Dünya Konfederasyonu (WCOTP) ile Özgür Öğretmen Sendikalar Uluslararası Federasyonu'nun (IFFTU) 26 Ocak 1993 tarihinde birleşmesiyle Eğitim Enternasyonalı oluştu. EI, eğitim işkolu çalışanlarının oluşturdukları sendikaların üst örgütüdür ve günümüzde 23 milyonun üstünde ücretliyi temsil etmektedir. Bu örgüte Türkiye'den yalnızca KESK'e bağlı Eğitim-Sen üyedir.

B.2. Uluslararası Kimya, Enerji, Maden ve Genel İşçiler Sendikaları Federasyonu (ICEM)

Uluslararası Kimya, Enerji, Maden ve Genel İşçiler Sendikaları Federasyonu (ICEM) 1995 yılı Kasım ayında Uluslararası Kimya, Enerji ve Genel İşçiler Sendikaları Uluslararası Federasyonu (ICEF) ile Madenciler Uluslararası Federasyonu'nun (MIF) birleşmesi ile oluştu.

ICEM günümüzde 113 ülkede 404 sendikada örgütlü 20 milyon dolayında işçiyi temsil etmektedir.

Uluslararası Kimya, Enerji ve Genel İşçiler Sendikaları Uluslararası Federasyonu 1907 yılında Genel İşçiler Enternasyonalı olarak kurulmuştu. ICEF, 1995 yılındaki bu birleşme öncesinde 100 ülkede 315 sendikada örgütlü 15 milyonu aşkın işçiyi temsil ediyordu.

Madenciler Uluslararası Federasyonu ise 1890 yılında kurulmuştu. 1995 yılındaki birleşme öncesinde 59 ülkedeki 71 üye sendikada 4,5 milyon işçi örgütlüydü.

ICEM aşağıdaki işkollarında faaliyet gösteren sendikaları örgütlemektedir:

- Enerji
- Kömür madenciliği
- Diğer madencilik ve taş ocakçılığı
- Kimya ve biokimya
- Kağıt hamuru ve kağıt
- Lastik
- Cam
- Seramik
- Çimento

- Çevre hizmetleri
- Diğer hizmetler ve çeşitli endüstriler.

Türkiye'den ICEM üyesi olan kuruluşlar aşağıda belirtilmektedir:

- Kristal-İş
- Çimse-İş
- Tes-İş
- Genel Maden-İş
- Türkiye Maden-İş
- Belediye-İş
- Selüloz-İş
- Petrol-İş
- Tümkalş
- Lastik-İş
- Maden-Sen

B.3. Uluslararası İnşaat ve Ağaç İşçileri Federasyonu (IFBWW)

Uluslararası İnşaat ve Ağaç İşçileri Federasyonu (IFBWW) günümüzde 124 ülkede 281 sendikada örgütlü 11 milyonun üzerinde işçiyi temsil etmektedir.

IFBWW, İnşaat İşçileri Enternasyonalı ile Ağaç İşçileri Federasyonu'nun 1934 yılında birleşmesi sonucunda oluştu. Taş Ustaları Uluslararası Sekreterliği, Boyacılar ve Bağlantılı Meslekler Uluslararası Sekreterliği ve Tuğla Duvarcıları Uluslararası Sekreterliği de daha sonraları bu örgütlenmeye katıldı.

İnşaat ve inşaat malzemesi, ağaç ve ormancılık işlerinde çalışanların örgütlü bulunduğu sendikalar bu uluslararası işkolu federasyonuna üye olabilmektedir. Türkiye'deki IFBWW üyeleri aşağıda sunulmaktadır:

- YOL-İŞ
- Ağaç-İş
- Çimse-İş
- Orman-İş
- Orkam-Sen

B.4. Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (IFJ)

Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (IFJ) ilk olarak 1926 yılında kuruldu; ancak başarılı olama-

dı. Ardından 1946 yılında yeniden gazeteciler uluslararası düzeyde örgütlenme girişiminde bulundu. Bugünkü biçimi ise 1952 yılında oluştu. İFJ günümüzde 101 ülkede 138 sendikada örgütlü yaklaşık 450 bin gazeteciyi temsil etmektedir. Türkiye Gazeteciler Sendikası İFJ'nin üyesidir. Çağdaş Gazeteciler Derneği de özel üye statüsündedir.

B.5. Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu (IMF)

Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu 1893 yılında Ağustos ayında Zürih'te bir otelde sekiz ülkeden gelen 30 temsilcinin yaptığı toplantıda oluşturulan bir Uluslararası Büro biçiminde kuruldu. 1904 yılında yapılan bir kongrede ise Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu oluşturuldu. IMF bu tarihte 440 bin işçiyi temsil ediyordu.

Örgütün temsil ettiği üye sayısı Birinci Dünya Savaşı sonrasında 2 milyona ulaştı. Ancak 1930'lu yıllarda faşizmin yükselişiyle birlikte üye sayısında bir azalma yaşandı.

IMF günümüzde 95 ÷lkedeki 186 sendikada örg÷tl÷ 22 milyonun üzerinde işçiyi temsil etmektedir. IMF'nin Türkiye'deki üyeleri aşağıda gösterilmektedir:

- Türk Metal
- Dok Gemi-İş
- Birleşik Metal-İş
- Özçelik-İş

B.6. Uluslararası Tekstil, Giyim ve Deri İşçileri Federasyonu (ITFLWF)

Uluslararası Tekstil, Giyim ve Deri İşçileri Federasyonu'nun kökleri 19. yüzyıldaki Uluslararası Çizme ve Deri İşçileri Federasyonu'na kadar uzanmaktadır. 1894 yılında ise Uluslararası Tekstil İşçileri Sendikaları Federasyonu kuruldu.

Bu örgütler ve aynı alanda faaliyet gösteren diğer uluslararası federasyonlar 1970 yılında birleşerek Uluslararası Tekstil, Giyim ve Deri İşçileri Federasyonu'nu oluşturdular.

Bugün ITFLWF 83 ÷lkede 167 üye sendikaya bağlı 7 milyondan fazla işçiyi temsil etmektedir.

Türkiye'deki ITFLWF üyeleri aşağıda belirtilmiştir:

- Teksif
- Deri-İş
- Tekstil

B.7. Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu (ITF)

Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu (ITF) 1896 yılında Londra'da Avrupalı denizciler ve liman işçileri tarafından kuruldu. Örgütlenmenin ana nedeni, bu işkolunda uluslararası düzeyde grevkıracılığın yaygın olmasıydı.

Daha sonraki yıllarda da demiryolu işçileri ve karayolu taşımacılığı işçilerinin sendikaları ITF'ye katıldı. Hava ulaştırmacılığının yaygınlaşması sonrasında, bu işkolunda çalışan işçilerin sendikaları da bu uluslararası örgütlenme içinde yer aldı.

Günümüzde ITF, 136 ülkede 533 sendikada örgütlü 5 milyonun üzerinde işçiyi temsil etmektedir. Türkiye'deki ITF üyeleri aşağıda sunulmaktadır:

- Demiryol-İş
- Hava-İş
- Türkiye Denizciler Sendikası
- Liman-İş
- Tümtis
- Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası (BTS)

B.8. Uluslararası Gıda, Tarım, Otel, Restoran, Yemek Hizmeti, Tütün ve Bağlantılı İşler İşçileri Örgütleri Birliği (IUF)

IUF 1920 yılında, fırın, bira ve et işçilerinin oluşturdukları uluslararası federasyonların birleşmesiyle oluştu. Bu tarihteki adı, Gıda ve İçecek İşçileri uluslararası Birliği idi. Örgütün üyeleri İkinci Dünya Savaşı'na kadar hemen hemen tümüyle Avrupa ülkelerindeydi.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında diğer kıtalardan işçilerin örgütleri de IUF'ye üye oldu. Uluslararası Tütün İşçileri Federasyonu 1958 yılında, Uluslararası Otel, Restoran ve Bar İşçileri Birliği 1961 yılında ve Uluslararası Plantasyon, Tarım ve Bağlantılı

İşler İşçileri Federasyonu da 1994 yılında IUF'ye katıldı.

IUF günümüzde 118 ülkedeki 326 sendikada örgütlü 10 milyon dolayında işçiyi temsil etmektedir.

IUF üyesi TÜRK-İŞ sendikaları aşağıda sunulmaktadır:

- Tekgıda-İŞ
- Tarım-İŞ
- Toleyis
- Şeker-İŞ

B.9. Kamu Hizmetleri Enternasyonalı (PSI, Uluslararası Kamu Çalışanları Federasyonu)

Uluslararası Kamu Çalışanları Federasyonu'nun (PSI) ilk biçiminin kuruluşu 1907 yılındadır. 1935 yılında ise Kamu İdaresinde ve Şirketlerindeki Aylıklı Çalışanlar Uluslararası Federasyonu ile Devlet Memurları Uluslararası Federasyonu birleşerek Kamu ve Hükümet Hizmetlerindeki Aylıklı Çalışanlar Uluslararası Federasyonu adını aldı ve bu adı 1958 yılına kadar korudu.

1958 yılında ise Uluslararası Kamu Çalışanları Federasyonu veya Kamu Hizmetleri Enternasyonal (PSI) adı kabul edildi.

Günümüzde sağlık çalışanları, itfaiyeciler, devlet memurları, hakimler, sosyal hizmet uzmanları, kamu hizmetlerindeki işçiler ve daha birçok farklı meslekten kamu çalışanı (öğretmenler dışında) sendikası PSI içinde örgütlüdür. PSI'nin Türkiye'deki üyeleri aşağıda gösterilmektedir:

- YOL-İŞ
- Türk Harb-İş
- Sağlık-İş
- Belediye-İş
- Genel-İş
- Tüm Bel-Sen
- Enerji-Yapı Yol-Sen
- Sosyal-Sen
- SES
- Asim-Sen

B.10. Elmas İşçileri Evrensel İttifakı (UADW)

Elmas İşçileri Evrensel İttifakı (UADW) 1905 yılında kuruldu. 1990'lı yıllara gelindiğinde bu ulusla-

rarası federasyonun üyeleri yalnızca Hollanda, İs-
rail, Almanya ve Belçika'daydı. Ancak 1990'lı yılların ikinci yarısında etkinliklerinde belirli bir canlanma görüldü. Bu örgütün Türkiye'de üyesi bulunmamaktadır.

B.11. Sendika Ağı Enternasyonalı (Union Network International-UNI)

Sendika Ağı Enternasyonalı (UNI), iki yıl süren görüşmelerin ardından, 4 uluslararası işkolu federasyonunun birleşmesiyle 1 Ocak 2000 tarihinde oluştu. UNI'yi oluşturan uluslararası işkolu federasyonları şunlardı:

- İletişim Enternasyonalı (CI)
- FIET
- Uluslararası Basım İşçileri Federasyonu (IGF)
- Medya ve Eğlence Yerleri İşçileri Enternasyonalı (MEI).

İletişim Enternasyonalı (CI) ilk olarak 1911 yılında kurulmaya çalışıldı. Ancak Birinci Dünya Savaşı nedeniyle bu çalışmalara ara verildi. Örgütün ku-

rulması ancak 1920 yılında gerçekleşebildi. Örgütün daha önceki adı Posta, Telgraf ve Telekomünikasyon İşçileri Enternasyonalı (PTTI) idi. Adı daha sonra İletişim Enternasyonalı'ne (CI) dönüştürüldü. Bu örgüt, 117 ülkede 254 sendikada örgütlü 4,3 milyon işçiyi temsil ediyordu.

Ticaret ve Büro İşçileri ile Uzman ve Teknik Çalışanlar Uluslararası Federasyonu (FIET), 1904 yılından beri süren görüşmeler sonrasında, 1920 yılında kuruldu. FIET, 1995 yılı ortalarında 115 ülkede 406 sendikada örgütlü 11 milyon çalışanı temsil ediyordu.

Uluslararası Basım İşçileri Federasyonu (IGF), üç ayrı örgütten kaynaklandı. 1882 yılında kurulan Uluslararası Basımcılar Sekreteryası, 1895 yılında kurulan Uluslararası Taşbasmacılar ve Bağlantılı Meslekler Federasyonu ve 1907 yılında kurulan Uluslararası Mücellitler Federasyonu 1949 yılında birleşerek Uluslararası Basım İşçileri Federasyonu'nu oluşturdu. 1995-1996 yıllarında IGF, 66 ülkede 98 üye sendikada örgütlü 2 milyon dolayında işçiyi temsil ediyordu.

1965 yılında kurulmuş olan Sanat, Kitle İletişimi ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikaları Uluslararası Sekreterliği (ISETU) ile 1974 yılında kurulan Görsel İşitsel İşçileri Uluslararası Federasyonu (FIS-TAV) 1993 yılı Aralık ayında birleşerek, Medya ve Eğlence Yerleri İşçileri Enternasyonal'i'ni (MEI) oluşturdu. MEI, 63 ülkede 130 sendikada örgütlü 200 bin dolayında işçiyi temsil ediyordu.

CI, FIET, IGF ve MEI'nin 1 Ocak 2000 tarihi itibarıyla bütünleşmesi ile UNI oluştu. UNI günümüzde 900'ün üzerindeki sendikada örgütlü 15,5 milyon işçiyi temsil etmektedir.

UNI üyesi TÜRK-İŞ sendikaları aşağıda sunulmaktadır:

- Basın-İş
- Basisen
- BASS
- Tez Koop-İş
- Haber-İş

C. Dünya Emek Konfederasyonu (WCL)

1920 yılında kurulan Uluslararası Hristiyan Sendikalar Federasyonu, İkinci Dünya Savaşı'ndan

sonra adını Uluslararası Hristiyan Sendikalar Konfederasyonu olarak değiştirdi.

Bu örgüt, 1945 yılında Dünya Sendikalar Federasyonu kurulurken, katılma önerisini reddetti. Diğer taraftan, 1949 yılında Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun kurulması sürecindeki birleşme önerisi de, bu yeni örgütlenmenin "Soğuk Savaş idelolojisine" bağımlı olacağı iddiasıyla, reddedildi.

Örgütün adı, 1968 yılında yapılan kongresinde Dünya Emek Konfederasyonu (veya Dünya Çalışma Konfederasyonu) olarak değiştirildi.

Dünya Emek Konfederasyonu günümüzde 113 ülkede 26 milyon işçiyi temsil etmektedir. Dünya Emek Konfederasyonu ile bağlantılı işkolu federasyonları aşağıda sunulmaktadır:

- Memurlar Uluslararası Federasyonu (INFEDOP)
- Dünya Öğretmenler Konfederasyonu (WCT)
- Uluslararası Ulaştırma İşçileri Sendikaları Federasyonu (FIOST)

- Uluslararası Tekstil ve Giyim Federasyonu (IFTC)
- Dünya İnşaat ve Ağaç İşçileri Sendikaları Federasyonu (WFBW)
- Dünya Büro İşçileri Federasyonu (WFCW)
- Dünya Tarım ve Gıda İşçileri Federasyonu (WFAFW)
- Dünya Endüstri İşçileri Federasyonu (WFIW)
- Dünya Profesyonel Sporcular Federasyonu (AICPRO-SPORTA)

Dünya Emek Konfederasyonu'nun ve bağlantılı uluslararası işkolu federasyonlarının Türkiye'de üyesi yoktur.

D. Dünya Sendikalar Federasyonu (WFTU)

1945 yılında kurulduğunda dünyanın en güçlü uluslararası sendikal üstörgütü olan Dünya Sendikalar Federasyonu, ilk darbeyi, Soğuk Savaş'ın başlamasıyla 1948 yılında yedi.

Batı dünyasının önemli sendikal merkezleri bu örgütten ayrıldı. Ancak gelişmiş kapitalist ülkelerde komünist partilerinin denetimindeki bazı önemli

sendikal merkezler Dünya Sendikalar Federasyonu'na üyeliklerini sürdürdüler (özellikle İtalya'dan CGIL ve Fransa'dan CGT).

Ancak 1968 yılında Kızıl Ordu'nun Çekoslovakya'yı işgalinden sonra dünya komünist hareketinde hızlanan bölünmeler sonrasında, CGIL ve ardından CGT'nin Dünya Sendikalar Federasyonu ile ilişkileri zayıfladı ve daha sonra da koptu. Çin Halk Cumhuriyeti sendikaları da benzer bir yol izledi.

1990-1991 yıllarında Sovyetler Birliği ve Doğu ve Orta Avrupa ülkelerindeki çöküşün ardından, Dünya Sendikalar Federasyonu iyice zayıfladı. Bugün Dünya Sendikalar Federasyonu uluslararası alanda bir güç olmaktan çıkmıştır.

Dünya Sendikalar Federasyonu'nun 14. Dünya Kongresi 24-28 Mart 2000 tarihlerinde Hindistan'da Yeni Delhi'de yapıldı. Kongreye çoğunlukla Latin Amerika, Afrika ve Asya'dan sendikacılar katıldı.

E. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC)

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC), Avrupa Birliği ile yakından bağlantılı bir örgütlenmedir.

ETUC'un kuruluşunun kökleri, 1950'li yılların başlarında Avrupa Birliği doğrultusundaki ilk adım olan Avrupa Kömür ve Çelik Birliği'nin kurulmasına kadar uzanmaktadır. Avrupa birliği süreci başlayınca, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (ICFTU) Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda'daki 21 üyesi "21'ler Komitesi" adını alan bir yapılanmaya gittiler.

1957 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu oluşturan Roma Antlaşmasının imzalanması sonrasında, ICFTU'nun Avrupa'daki üyeleri 1958 yılında Düsseldorf'ta toplandılar ve Avrupa Sendikalar Sekreterliğini oluşturdular. "21'ler Komitesi" de bu yeni yapılanmaya katıldı.

Uluslararası Hristiyan Sendikaları Konfederasyonu da 1958 yılında bir Avrupa örgütü oluşturdu.

1969 yılında, Avrupa Sendikalar Sekreterliği, adını Avrupa Hür Sendikalar Konfederasyonu (ECFTU) olarak değiştirdi ve çalışmalarını daha kurumsallaştırdı.

Diğer taraftan, 1968 yılında Avrupa Serbest Ticaret Bölgesinde (EFTA) yer alan ülkelerdeki sen-

dikal merkezler de Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi Sendikalar Komitesi'ni oluşturdular.

Avrupa Birliği sürecinde adımlar atıldıkça, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu düşüncesi de güçlendi. 1972 yılında yapılan görüşmeler ve varılan anlaşmalar sonucunda, 1973 yılı Şubat ayında Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi ülkeleri ile bazı diğer Avrupa ülkelerindeki sendikalar, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nu kurdu.

Ardından Dünya Emek Konfederasyonu ile bazı görüşmeler yapıldı. 1974 yılı Mart ayından başlayarak da, Dünya Emek Konfederasyonu üyesi ulusal sendikal merkezlerin de Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na üyelikleri kabul edildi.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu günümüzde 33 ülkeden 74 sendikal merkezde ve 15 Avrupa işkolu federasyonunda örgütlü yaklaşık 60 milyon işçiyi temsil etmektedir. Türkiye'den bazı sendikaların da üyesi bulunduğu Avrupa işkolu federasyonları şunlardır:

- FEM/EMF (Metal)
- EURO-FIET (Ticaret, büro, banka, teknik personel)
- IPTT-CE/PTTI-EC (Telekomünikasyon)
- EFA (Tarım)
- EURO-ISETU-FISTAV (Medya)
- SETA-UITA/ECF-IUF (Gıda)
- CSESP/EPSC (Kamu hizmetleri)
- CSTCE/CTWUEC (Ulaştırma)
- CSEE/ETUCE (Eğitim)
- FETBB/EFBWW (İnşaat, ağaç)
- FGE/EGF (Basım)
- CSE-TCH/ETUC-TCL (Dokuma)
- FESCID/EFCGU (Kimya)
- FEJ-FIJ/EFJ-IFJ (Gazetecilik)
- FME/MEF (Maden)

Türkiye'den Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na üye olan örgütler, TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK'dir. Memur-Sen ise 1999 yılında üyelik başvurusunda bulundu.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Birliği'nin yürütme organı niteliğindeki Avrupa Komisyonu'ndan önemli miktarlarda kaynak almakta ve birçok çalışmasını Avrupa Komisyonu fonlarıyla finanse etmektedir.

Oluşmakta olan Avrupa Birleşik Devletleri'nin hkmeti durumundaki Avrupa Komisyonu ile bu yakın ilişki, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na yönelik bazı ciddi eleştirilere de neden olmaktadır. Diğer taraftan, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun bazı önemli alanlardaki politikaları ile Avrupa Komisyonu'nun izlediği politikalar arasında çok yakın bir paralellik gözlenmektedir.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, çeşitli kararlarında, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğini desteklemiştir. Ancak, bu üyelik için nesrdğ koşulları kabul etmek mümkün değildir. ETUC Yönetim Kurulu'nun 4-5 Aralık 1997 günleri yapıları ve TÜRK-İş temsilcilerinin Türkiye'deki önemli sorunlar nedeniyle katılamadığı toplantısında alınan kararda, Türkiye'nin çıkarları ile bağdaşmayan bazı değerlendirmeler yer almaktadır.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu bu çizgisini Kıbrıs konusunda da sürdürmektedir. ETUC'un bu tavrı, Avrupa Komisyonu'nun temel politikalarıyla uyum içindedir.

ETUC'un 29 Haziran - 2 Temmuz 1999 günleri Helsinki'de toplanan 9. Genel Kurulunda da Türkiye'deki bölücü terör örgütü lehinde bir karar çıkarılmaya çalışılmış, yapılan girişimler sonucunda böyle bir karar engellenmiştir.

Avrupa Komisyonu'nun Balkanları kendi arka bahçesi haline getirmek için başlattığı girişimin hemen ardından ETUC'un Balkanlara yönelik bir sendikal politika formüle etmesi ve uygulamaya koyması da Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Avrupa Komisyonu'nun politikalarından ne kadar çok etkilendiğinin son örneklerinden biridir.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun çalışmalarının çok büyük bir bölümünü Avrupa Komisyonu ile ilişkiler oluşturmaktadır.

ETUC'un temel anlayışı işverenlerle sosyal diyalogun gerçekleştirilmesidir. Bu çerçevede, işçi ve işverenler "sosyal ortaklar" ("social partners")

olarak nitelendirilmekte, sermayenin küresel düzeyde yıllardır sürdürdüğü saldırıya karşı ciddi bir mücadelenin örgütlenmesi gibi bir çaba içine girilmemektedir.

ETUC'daki genel eğilim, İkinci Dünya Savaşı sonrasında çeşitli etmenlere bağlı olarak ortaya çıkan sosyalleş(tiril)miş kapitalizmin 1970'li yılların sonlarından itibaren vahşi kapitalizme dönüşmesine rağmen, işverenlerle diyalog temelinde "Avrupa sosyal modeli" adı verilen eski anlayışı savunmaktır. Ancak Avrupa'daki işverenlerin her geçen gün daha da yoğunlaşan saldırıları, "Avrupa sosyal modeli" adı verilen uygulamaları sürekli zayıflatmaktadır. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, bu saldırılara karşı Avrupa ölçeğinde ve uluslararası ölçekte bir mücadele başlatmak yerine, uzlaşma çabasını sürdürmektedir.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 29 Haziran - 2 Temmuz 1999 günleri Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de yapılan 9. Genel Kurulunda bazı ülkelerin sendikacıları terör örgütü elebaşı lehinde bir karar alınması için girişimde bulundular.

ETUC Genel Sekreteri Emilio Gabaglio da ele-başı lehinde bir konuşma yaptı. Bunun üzerine TÜRK-İŞ delegasyonu adına aşağıdaki konuşma yapıldı:

"Gabaglio'nun Öcalan davasına ilişkin değerlendirmelerine yanıt olarak söz almış bulunuyoruz. Bazı noktalara dikkatinizi çekmek istiyoruz.

"İlk olarak, eğer Öcalan'a ilişkin önerinin dayandığı amaç, insancıl kaygılarsa, Amerika Birleşik Devletleri ve Çin'in de dahil olduğu biçimde dünyanın tüm ülkelerinde ölüm cezasına karşı genel bir karar öneriyoruz. Dünyanın her tarafında ölüm cezasının kaldırılması doğrultusundaki genel bir çağrı, çifte standart konusundaki yanlış anlamaları önleyecektir. Eğer herhangi bir ülkeye veya davaya özel olarak atıfta bulunulursa, insancıl nedenler zarar görecektir.

"Değınmek istediğim ikinci nokta, Öcalan'ın, 30 binden fazla vatandaşıımızın ölü-

münden sorumlu bir terör örgütünün lideri olduğu gerçeğidir. Bu vatandaşlarımız arasında binlerce sivil vardır. Bu siviller arasında ise bebekler, yaşlılar, öğretmenler ve bizim üyelerimiz bulunmaktadır.

"Bu son derece önemli konuda herhangi bir yanlış anlamayı önlemek amacıyla, böyle bir karara, PKK'nın terör faaliyetlerini sert bir biçimde lanetleyen bir paragrafın da eklenmesini öneriyoruz. Birçok kanıtla da ortaya çıktığı gibi, PKK yoğun bir biçimde örgütlü suç faaliyetleri içindedir ve özellikle uyuşturucu kaçakçılığı ve kara para aklama işleri yapmaktadır. Bu faaliyetlerin de lanetlenmesi gerektiğine inanıyoruz.

"Dikkatinizi çekmek istediğimiz diğer bir nokta ise, Öcalan'ın önderliği altındaki bir terör örgütünün faaliyetlerinin, ülkemizin daha da demokratikleştirilmesi için sürdürdüğümüz kitle mücadelesinin önündeki ana engel olduğu gerçeğidir. Öcalan'a destek verecek herhangi bir ka-

rar, bizim bu alandaki sorunlarımızı artıracaktır.

"Türkiye, emperyalizme karşı ilk başarılı ulusal kurtuluş savaşını veren ülkedir. Türk işçileri de bu mücadeleye katkıda bulunmuşlardır ve ülkemizin bağımsızlığını ve bütünlüğünü korumada katkılarını sürdürmektedir.

"İnanıyor ve umut ediyoruz ki, diğer ülkelerdeki kardeşlerimiz, terörizmi, kara para aklamayı ve her türlü örgütlü suçu teşvik edebilecek bir kararı tartışırken, bizim bu konudaki derin duyarlılığımızı gözönüne alacaktır."

TÜRK-İŞ, DISK, HAK-İŞ ve KESK delegasyonlarının yaptıkları çalışmalar sonucunda, ETUC genel kurulunda terör örgütü elebaşı lehinde bir karar kabul edilmesi önlendi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu üyesidir.

F. Ekonomik ve İşbirliği Teşkilatı Sendika Danışma Komitesi (OECD-TUAC)

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) Sendika Danışma Komitesi (TUAC) Marshall Planı ile bağlantılı olarak 1948 yılında kuruldu. Günümüzde 29 OECD ülkesinden 55 ulusal merkezin üyesi bulunduğu bu örgütlenme, 70 milyon dolayında işçiyi temsil etmektedir. Bu yapıya Türkiye'den TÜRK-İŞ ve DİSK üyedir. TUAC'ın ana çalışma alanı, OECD'nin politikalarının işçiler ve sendikalar lehine yönlendirilmesidir.

V. Uluslararası Sendikal İlişkilerde Sorunlar ve Görevler

Yaşadığımız küreselleşme süreci, ulusötesi sermayeye karşı hem ulus devletin, ulusal egemenliğin, ulusal bütünlüğün ve bağımsızlığın korunmasını savunan tüm güçlerle, hem de diğer ülkelerin sendikal merkezleriyle ve uluslararası sendikacılık hareketiyle güçlü bir işbirliğini ve dayanışmayı gerektirmektedir.

Uluslararası işkolu federasyonları, bu ilişkilerde, giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Ancak, günümüzde uluslararası sendikal örgütler bu açıdan büyük yetersizlikler taşımaktadır.

Sendikalarımız, uluslararası sendikal örgütlerin başka amaçlarla kullanılmasını engellemek ve bu yapıların ulusötesi sermayeye karşı etkili bir araç haline getirilmesini sağlamak için daha etkili bir çaba göstermek durumundadır.

Geçtiğimiz onyıllarda uluslararası sendikal örgütlerin çeşitli toplantılarında çeşitli konularda ulusal çıkarlarımızla bağdaşmayan bazı kararlar alınmıştır. Örneğin, IFJ'nin 3-7 Mayıs 1998 günleri toplanan genel kurulunda, TGS ve Çağdaş Gazeteciler Derneği'nden delegelerin katılamadığı koşullarda, Kıbrıs konusunda alınan kararda, 24 yıldır Kıbrıs'ın bölünmüş durumda olması konusunda duyulan kaygı ifade edilmekte ve Kıbrıs Gazeteciler Birliği'nin, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin birliği ve egemenliğinin yeniden kurulması doğrultusundaki talep ve çabaları desteklenmektedir. Türkiye konusunda alınan kararda ise "Türk Kürdistanı" sözleri yer almaktadır.

Bu konularda zamanında duyarlılık gösterilmesi durumunda, ülkemiz aleyhindeki kararların alınmasını önlemek olanaklıdır. Örneğin, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Kıbrıs ve Türkiye'nin bütünlüğüne yönelik saldırılar konusunda çeşitli kereler uyarılmış ve birçok konudaki tavrının değiştirilmesi sağlanmıştır.

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Sendikal Hak İhlalleri raporunun taslak biçiminde kullanılan bazı yanlış kavramların, TÜRK-İŞ'in uyarıları sonucunda çıkarılması sağlanmıştır.

Bu konularda gösterilen duyarlılık, uluslararası sendikal örgütlerin de dikkatli olmasına yol açmaktadır.

Bu çalışmaların sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesini ve uluslararası sendikal örgütlerin gerçekten ulusötesi sermayeye karşı işçi sınıfının uluslararası dayanışmasını geliştirmesini ve güçlendirmesini sağlamak için ise, aynı uluslararası işkolu federasyonuna üye TÜRK-İŞ sendikaları ve Türk sendikaları arasında daha yakın bir işbirliği ve eşgüdüm gereklidir.

Ayrıca, sendikalar ve konfederasyonlar, uluslararası sendikal örgütlerin genel kurullarında çeşitli konularda karar tasarıları hazırlayıp sunabilirler ve başka kuruluşlarca önerilen konulardaki karar tasarıları üzerinde çalışılıp öneri geliştirebilirler. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar tabii ki vardır; ancak bu çalışmaların daha da yoğunlaştırılmasının büyük yararı olacaktır.

Türk sendikacılık hareketi özellikle son oniki yıllık dönemde birçok açıdan önemli başarılar kazandı. Bunların uluslararası düzeyde tanıtımının yapılması ve sendikal anlayış ve politikalarımızın uluslararası sendikal örgütlerde daha etkili olması için çaba harcamak da önemlidir.

TÜRK-İŞ EĞİTİM YAYINLARI DİZİSİ

1. SENDİKACILIK TARİHİ
Yıldırım KOÇ
2. TÜKETİCİ HAKLARI
Sinan VARGİ
3. ASGARİ ÜCRET
Enis BAĞDADIĞLU
4. İŞ KANUNU VE TEMEL HAKLARIMIZ
Av. Hüseyin EKMEKÇİOĞLU - Av. H. Ferhan TUNCEL
5. ULUSLARARASI SENDİKAL ÖRGÜTLENMELER
Hakan SÜKÜN
6. ÇALIŞAN ÇOCUKLARIN KORUNMASI VE TÜRK-İŞ'İN FAALİYETLERİ
Özcan KARABULUT
7. ÖZELLEŞTİRME
Prof. Dr. Oğuz OYAN
8. İŞ GÜVENCESİ
Yıldırım KOÇ
9. ÇEVRENİN KORUNMASI VE SENDİKALAR
Sinan VARGİ
10. GÜNCEL SORUNLARIMIZ VE TALEPLERİMİZ
Yıldırım KOÇ
11. TÜRKİYE VE AVRUPA BİRLİĞİ
Şeyma İpek KÖSTEKLİ
12. NİÇİN SENDİKA ? NASIL SENDİKA ?
Yıldırım KOÇ
13. SOSYAL GÜVENLİK
Ahmet ŞEN
14. TÜRKİYE'DE GREV HAKKI
Yıldırım KOÇ
15. GREV NASIL YAPILIR ?
Av. Hüseyin EKMEKÇİOĞLU - Av. H. Ferhan TUNCEL
16. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ
Namık TAN
17. SENDİKACILIK, SİYASET
Yıldırım KOÇ
18. İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ
Sebahattin DERTLİ
19. GENÇ İŞÇİLERİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI
Özcan KARABULUT
20. ÇALIŞMA HAYATINI ÖNEMİ
Necati BALTA
21. TÜRKİYE'DE EKONOMİ
Yıldırım KOÇ
22. SERBEST BÖLGELE
Selahattin OKUR
23. ULUSLARARASI ÇALIŞMA
Hülya UZUNER
24. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE
Şeyma İpek KÖSTEKLİ

25. HÜKÜMET PROGRAMLARINDA ÇALIŞMA YAŞAMI (1990 - 1999)
Canan KOÇ
26. TÜRKİYE'DE YABANCI KAÇAK İŞÇİLER
Yıldırım KOÇ
27. KADIN İŞÇİLER VE SORUNLARI
Sakine UYGUR
28. BİLİNÇLİ TÜKETİM
Sinan VARGİ
29. SENDİKALAR VE TEMEL İŞLEVLERİ
Av. Hüseyin EKMEKÇİOĞLU - Av. H. Ferhan TUNCEL
30. İŞÇİLER AÇISINDAN ÜCRET
Enis BAĞDADIĞLU
31. TÜRKİYE'DE SENDİKALAŞMA HAKKI ve İLO İLKELERİ
Yıldırım KOÇ
32. TÜRKİYE'DE İŞÇİ SINIFIN YAPISI
Yıldırım KOÇ
33. KIDEM TAZMİNATI
Av. Murat ÖZVERİ
34. ESNEKLİK
Av. Murat ÖZVERİ
35. SOSYAL GÜVENLİKTEKİ KAYIPLAR ve İŞSİZLİK SİGORTASI
Yıldırım KOÇ
36. MEDYA ve SENDİKALAR
Hasan BENLİ
37. NASIL BİR VERGİ POLİTİKASI
Prof. Dr. Oğuz OYAN
38. DERİ İŞÇİLERİNİN SORUNLARI
Selahattin OKUR
39. TÜRKİYE'DE YABANCI SERMAYELİ ŞİRKETLERDE SENDİKALAŞMA
Yıldırım KOÇ
40. SENDİKACILIĞIN GÜNCEL SORUNLARI
Yıldırım KOÇ
41. GENEL KURUL KARARLARI
42. ULUSLARARASI SENDİKACILIK HAREKETİ
Yıldırım KOÇ

LERİNİN SORUNLARI

BİRLİĞİ VE

H. Ferhan TUNCEL
İŞÇİ HAKLARI

AL DEVLET

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi

331.8 KOÇ 2000

Koray DEĞİRMENÇİ